

РОЗДІЛ III. РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ

УДК 338.48-52:796.5(44)

Наталія Коцан,

доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, Волинський національний університет імені Лесі Українки, kotsan.natalia@vnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-8157-5070;

Роман Коцан,

доктор політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, Волинський національний університет імені Лесі Українки, kotsan.roman@vnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-6661-3729;

Роман Мазурець,

кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму та рекреації, Державний торговельно-економічний університет r.mazurets@knute.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-0908-2001

DOI

**ПРОЄКТ ТУРИСТИЧНОГО МАРШРУТУ ФРАНЦІЄЮ
«ФРАНЦУЗЬКА ФЕЄРІЯ»**

У статті розглянуто питання розробки культурно-пізнавальних туристичних маршрутів. На основі даних, отриманих із наукової та методичної літератури, визначено особливості проведення культурно-пізнавальних турів для окремих категорій туристів, розкрито методику їх організації. Указано на необхідність та перспективи реалізації нових культурно-пізнавальних туристичних маршрутів. Представлено розроблений авторами проєкт культурно-пізнавального туристичного маршруту

«Французька феєрія», який проходить по лінії Львів–Париж–Руан–Кан–Мон-Сен-Мішель–Орлеан–Париж–Львів. Перед розробкою цього туристичного маршруту здійснено аналіз діяльності фірм-конкурентів щодо постачання на туристичний ринок культурно-пізнавальних турів до Франції. У процесі проєктування нового туристичного продукту культурно-пізнавальної спрямованості обрано тему, що стосується історичного минулого Франції, і мету, яка включає ознайомлення туристів з історією країни, основними пам'ятками архітектури та сучасними об'єктами, а також відвідування найбільш значущих міст, що зіграли значну роль у становленні й розвитку Франції. Створено концепцію нового турпродукту, наповнено його конкретними споживчими властивостями, які відповідають попиту цільового ринку. Відповідно до мети подорожі, обрано пункти маршруту, що дають можливість забезпечити різноманітність програми перебування. Оцінено клас гостинності та транспортну доступність обраних пунктів маршруту. Виявлено оптимальний маршрут подорожі й розроблено його схему. Після розробки маршруту складено план подорожі, який відображає головне пізнавальне завдання туру. Сформульовано параметри інфраструктурних об'єктів і цільових груп нового туристичного маршруту. Докладно схарактеризовано екскурсійні об'єкти, місця з багатою культурно-історичною спадщиною, що включені до цього маршруту. Розраховано приблизну вартість туру. Під час розрахунків ураховано характер попиту, розвиненість ринку туристичних послуг у країні, пакет послуг туру, вартість транспортних перевезень і готельного обслуговування. Обґрунтовано доцільність розроблення нового культурно-пізнавального туристичного маршруту по Франції. Проаналізовано значення новоствореного маршруту для збільшення туристичного попиту на тури по Франції. Під час розробки культурно-пізнавального туристичного маршруту по Франції вдосконалено навички роботи з технології туристичної діяльності.

Ключові слова: Франція, екскурсія, тур, турист, туристичний маршрут, туризм.

Nataliia Kotsan,

Lesya Ukrainka Volyn National University,
ORCID ID: 0000-0002-8157-5070

Roman Kotsan,

Lesya Ukrainka Volyn National University,
ORCID ID: 0000-0002-6661-3729

Roman Mazurets,
State University of Trade and Economics,
ORCID ID: 0000-0002-0908-2001

PROJECT OF A TOURIST ROUTE IN FRANCE «FRENCH EXTRAVAGANZA»

The article raises the issue of developing cultural and educational tourist routes. Based on the data obtained from the scientific and methodological literature, the features of the cultural and educational tours for certain categories of tourists are determined, the methodology of their organization is considered. The necessity and prospects for the implementation of new cultural and educational tourist routes are indicated. The project of the cultural and educational tourist route «French Extravaganza», which runs along the line Lviv–Paris–Rouen–Caen–Mont Saint Michel–Orleans–Paris–Lviv, is presented. Before the development of this tourist route, an analysis was carried out of the activities of competing firms for the supply of cultural and educational tours to France to the tourist market. In the process of designing a new tourist product of cultural and educational orientation, a topic was chosen dedicated to the historical past of France and the goal, which includes acquainting tourists with the history of the country, the main architectural monuments and modern objects, as well as visiting the most significant cities that played a significant role in the formation and development of France. The concept of a new tourist product has been created, filled with its specific consumer properties that meet the demand of the target market. In accordance with the purpose of the trip, points of the route have been selected, which make it possible to provide a variety of the program of stay. The class of hospitality and transport accessibility of the selected points of the route were assessed. The optimal travel route has been identified and its scheme has been developed. After developing the route, a travel plan was drawn up, which reflects the main cognitive task of the tour. Parameters of infrastructure facilities and target groups of a new tourist route have been formulated. Excursion objects, places with rich cultural and historical heritage, which are included in this route, are described in detail. The approximate cost of the tour has been calculated. The calculations took into account the nature of demand, the development of the tourist services market in the country, a package of tour services, the cost of transportation and hotel services. The expediency of developing a new cultural and educational tourist route in France has been substantiated. The importance of the newly created route for increasing the tourist demand for tours in France is analyzed. During the development of a cultural and educational tourist route in France, the skills of working on the technology of tourist activities were improved.

Key words: France, excursion, tour, tourist, tourist route, tourism.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку цивілізації туризм став не лише вагомим джерелом поповнення бюджету країн, а й ефективним засобом індивідуального й колективного вдосконалення. В останні десятиліття значно зріс попит на купівлю культурно-пізнавальних турів. Культурно-пізнавальний туризм є найбільш поширеною формою туризму, якою займаються сучасні вітчизняні туристичні фірми. Бажання громадян України ознайомитися з історичними, культурними, природними та іншими пам'ятками різних регіонів України та за кордоном, задовольняється великою кількістю пропозицій туристичних підприємств. Найбільш поширеною країною щодо пропозицій культурно-пізнавальних турів стала Франція, яка має для цього велику кількість екскурсійних об'єктів і розвинену на високому рівні туристичну інфраструктуру. Для збільшення туристичного попиту на тури до Франції потрібно постійно оновлювати туристичний продукт. З огляду на це виникає необхідність розробки нових туристичних маршрутів культурно-пізнавального характеру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розробки туристичних маршрутів та екскурсій в Україні займалися не лише туристичні фірми, а й такі вчені, як М. П. Мальська, О. О. Бейдик [1], Н. Н. Коцан [2], В. М. Шевчук [6], О. О. Любіцева [3] й ін. Так, у своїх працях О. О. Любіцева розглядає питання методики створення туристичних маршрутів [3]. В. М. Шевчуком запропоновано туристичний маршрут «Шляхами князя Лева» [6]. Напрацювання в розробці туристичних маршрутів мають науковці Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. У праці Н. Н. Коцан розроблено туристичний маршрут «Українсько-польське поєднання: від Замойщини до Волині» [2]. Сучасні вітчизняні туристичні агентства зацікавлені переважно в розробці туристичних маршрутів рекреаційного характеру, проте розробці саме культурно-пізнавальних туристичних маршрутів до Франції приділено незначну увагу, що й зумовило вибір теми цього дослідження.

Мета дослідження – розробка туристичного маршруту культурно-пізнавального характеру Францією.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Франція за відвідуваністю туристами посідає провідне місце серед усіх країн світу та є вагомим експортером туристичних послуг. Найбільш

поширеним видом туризму у Франції є культурно-пізнавальний. Країна багата на історико-культурну й архітектурну спадщину, серед якої – замки, фортеці, церкви. Тому розроблений тур має культурно-пізнавальний характер і розрахований на широке коло відвідувачів.

Для вибору пунктів маршруту враховано наявність об'єктів показу для задоволення мети подорожі, можливість забезпечити різноманітність програми перебування в певних населених пунктах і забезпеченість послугами готельно-ресторанного бізнесу. Вибір початкового та кінцевого пунктів маршруту здійснено за показником транспортної доступності, тобто зв'язності з місцями проживання потенційних туристів, взаємозамінності видів транспорту, типу транспортних засобів. Пунктами маршруту туру є Львів–Париж–Руан–Кан–Мон-Сен-Мішель–Орлеан–Париж–Львів.

Форма туру – маршрутно-транспортний. Транспортними засобами, які використовуються під час туру, є повітряний транспорт – із країни прибуття й назад (зі Львова до Парижу та з Парижу до Львова), місцевий транспорт й автобус – у країні відпочинку між пунктами екскурсій.

Перш ніж розпочати здійснення культурно-пізнавального туру до Франції, туристам потрібно подолати маршрут до початкового пункту здійснення туру та повернутися від кінцевого пункту туру до України. Тобто туристам треба надати транспортне забезпечення Львів–Париж і Париж–Львів. Ці ділянки пропонується подолати на повітряному транспорті. Вибір цього виду транспорту пояснюється швидкістю, рівнем комфорту та високим рівнем безпеки. Проаналізувавши розклад руху літаків, сполученням Львів–Париж, Париж–Львів обрано рейси за найзручнішими часом і ціною:

– рейс RQ-825, Львів–Париж, періодичність руху – щоденно, виліт – 16:50, час прибуття – 18:40 (1203 грн);

– рейс RQ-826, Париж–Львів, періодичність руху – щоденно, виліт – 19:40, час прибуття – 23:10 (1598 грн).

Щодо безпосередньо культурно-пізнавального туру, то протягом усього його здійснення використовуватиметься автобус та місцевий транспорт. Цей вибір пояснюється швидкістю пересування, а також можливістю одночасно з переміщенням від одних екскурсійних об'єктів до інших спостерігати велику кількість туристично-рекреаційних ресурсів Франції й краще ознайомитись із культурою країни. Вигідним є підписання договору на оренду автобуса марки «Mercedes» (із кондиціонером, відео, WC та водієм) з автотранспортним підприємством Франції на основі разового договору оренди з подальшою можливістю його продовження.

Туристів весь шлях супроводжує один керівник маршруту, який виконує численні організаційні функції: розміщення в готелях, знайомства з екскурсводами, вирішення митних питань й інших справ, необхідних для безпечної та цікавої подорожі. Точний час від'їздів із міст теж оголошує керівник групи.

День 1. Львів–Париж:

– приліт у Париж – аеропорт Шарль де Голь. Трансфер і розміщення в готелі;

– вечірня екскурсія по місту «Кохання з першого погляду». Прекрасна можливість насолодитися красою Парижу у вечірньому вбранні та неперевершеним мерехтінням Ейфелевої вежі;

– вільний час.

День 2. Париж–Руан–Кан:

– сніданок, виселення з готелю;

– переїзд у Руан (1 год 30 хв);

– оглядова екскурсія «Історична столиця Нормандії–Руан». Руан відомий як місто сотні дзвіниць. Володіючи винятковою архітектурною й релігійною спадщиною, він отримав сертифікат міста мистецтва та історії. Центр міста компактний – і всі визначні пам'ятки можна легко оглянути пішки. Серед визначних пам'яток міста виділяється Руанський собор, відомий по всьому світу завдяки картинам Моне. Доповнює його прекрасно відреставрований історичний центр Руана з архітектурними пам'ятниками епохи Середньовіччя й мальовничими фахверковими будиночками. Старовинна годинникова башта стала символом Руана. Багато визначних пам'яток Руана пов'язані з ім'ям Жанни д'Арк, яку судили та привселюдно спалили на центральній площі міста в 1431 р.

– екскурсія до Руанського музею образотворчого мистецтва, де зібрана прекрасна колекція полотен Моне, Веласкеса, Рубенса й інших відомих художників;

– вільний час;

– переїзд у Кан (1 год 30 хв), розміщення в готелі.

День 3. Кан–Мон-Сен-Мішель:

– сніданок, виселення з готелю;

– екскурсія «Шляхами Вільгельма Завойовника». Багатовікова історія наділила місто Кан безліччю історичних пам'яток, основні з яких побудовані за часів Вільгельма Завойовника. Абатство Сент-Етьєн – історичний та архітектурний шедевр XI ст. У 1944 р. воно стало притулком для тисяч жителів Кана. Справжні пам'ятники романського мистецтва – соборна церква Сент-Етьєн при чоловічому абатстві та церква Трійці при

жіночому монастирі. У цих храмах поховані Вільгельм Завойовник і його дружина Матильда Фландрська;

– пішохідна екскурсія історичним центром міста й головною вулицею центру Кана–Сен-П'єр. На цій пішохідній торговій вулиці розміщені два з небагатьох збережених фахверкових будинків у Кані й церква Сен-П'єр, побудована в XIII ст., що вражає своїм багатим оздобленням та мальовничими вітражами.

– екскурсія Меморіалом-де-Кан. Музей стосується важкої історії XX ст., із початку Другої світової війни до закінчення Холодної війни. Це один із найбільших меморіалів у Європі, який щорічно відвідує близько 630 тисяч осіб. Будівля Меморіалу-музею займає місце командного бункера генерала В. Ріхтера, що зіграв ключову роль у перших тижнях битви за Нормандію. Цей «музей миру» – місце історії й роздумів про тісні зв'язки людьми та збереження миру;

– переїзд у Мон-Сен-Мішель (1 год 50 хв), розміщення в готелі.

День 4. Мон-Сен-Мішель–Орлеан:

– сніданок, виселення з готелю;

– оглядова екскурсія містом Мон-Сен-Мішель. Місто-фортеця на скелі існує з 709 р. і являє собою острів, оточений морем. За головними воротами починається вулиця Гранд Рю зі своїми численними старовинними будиночками та сувенірними крамницями. Це одна з найбільш відвідуваних визначних пам'яток Франції, а сам острів з історичною забудовою внесений до списку пам'яток Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Крім старовинної архітектури, Мон Сен-Мішель зацікавлює туристів казковими краєвидами під час сильних приливів і відливів.

– гастрономічна екскурсія до «*La Mère Poulard*» – одного з найстаріших ресторанів Франції. «*La Mère Poulard*» існує тут з 1888 р. та славиться прекрасними омлетами, що готуються на відкритому вогні. Ресторан також популярний іншими стравами, що черпають натхнення з берега й із моря, у яких використовуються винятково свіжі місцеві продукти. Дегустація страв і вільний час;

– екскурсія в абатство Мон-Сен-Мішель, яке розміщене на вершині скелі і є унікальною пам'яткою архітектури. План його споруди не можна порівняти із жодним іншим монастирем. Абатство Мон-Сен-Мішель має унікальну, дивовижну історію;

– переїзд в Орлеан (4 год 20 хв) , розміщення в готелі;

День 5. Орлеан–Париж:

– сніданок, виселення з готелю;

– піша екскурсія площею Мартруа – одним із найкрасивіших місць Орлеана. У центрі площі розміщена кінна статуя Жанни д'Арк. Із південного боку площі – кілька пам'яток історії Орлеана: будівлі колишньої канцелярії герцога Філіппа Орлеанського й колишньої товарної біржі;

– екскурсія в будинок-музей Жанни д'Арк. Це ретельна реконструкція будинку, у якому переховували Жанну д'Арк під час битви за Орлеан. У музеї можна простежити життя Діви Орлеанської від її народження в Лотарингії до страти в Руані. У музеї також проводяться тимчасові виставки на тему Середньовіччя. Це прекрасна можливість краще ознайомитися з історією та культурою Орлеана й середньовічної Франції;

– екскурсія в орлеанський собор Сент-Круа, який називають душею та серцем Орлеана. Цей католицький храм розміщений на однойменній площі в центрі міста й був остаточно побудований у 1829 р. Зовнішній вигляд Сент-Круа чимось перегукується з образом знаменитого Нотр-Дам-де-Парі, хоча їх і розділяє досить довгий проміжок часу. Сьогодні в будівлі церкви збереглися унікальні вітражі з часів будівництва храму. Родзинкою церкви є орган. Кілька разів на рік у місті проходять фестивали органної музики;

– переїзд у Париж (1 год 45 хв), розміщення в готелі.

День 6. Париж–Львів:

– сніданок, виселення з готелю;

– автобусна екскурсія визначними пам'ятками Парижа. Прекрасна можливість ще раз побачити всі основні па'ятки міста й дізнатися про їх історію: Ейфелева вежа, Нотр-Дам-де-Парі, Єлисейські поля, Пантеон, Марсове поле, Лувр, музей Орсе, Гранд Опера;

– вільний час;

– трансфер до аеропорту, повернення у Львів.

Пакет послуг розробленого туристичного маршруту включає ночівлі в готелях і сніданки туристів, організацію культурної програми в місцях проведення туру та додаткові послуги, які забезпечують проведення туру. До пакета послуг також входять екскурсії, що зазначені в програмі, медична страховка, зустріч – проводи представником турфірми, послуги гіда, транспортне забезпечення протягом усього здійснення туру – автобус із водієм, квитки на літак із багажем до 10 кг. Додатковий багаж оплачується туристами самостійно.

Тур розрахований на шість днів / п'ять ночей і вартість його становить на одну людину з групою в 9–15 осіб 483 євро, або 16115 грн. У вартість туру не входять обіди та вечері, додаткові екскурсії. Частка перевезень

і готельного обслуговування в загальній вартості путівки становить 60–70 %. Обидва ці елементи є змінними величинами й залежать від зміни цін на певні види послуг, тому ціна туру може коливатись.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Запропонований проєкт культурно-пізнавального туру «Французька феєрія» розширює світогляд людини, дає змогу побачити та відчувати щось нове, задовольнити пізнавальні потреби, отримати нові почуття від побаченого. Саме таким є новостворений тур до Франції, який розрахований на широке коло споживачів. Місцями здійснення туру обрано міста країни, у яких культурно-пізнавальні пам'ятки найбільш повною мірою відображають культурний розвиток Франції. Важливим аспектом розробки цього туру є транспортне переміщення автобусом, що дає змогу зручним способом і в максимально короткий час здійснити огляд багатьох культурних центрів і міст цієї країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бейдик, О. О. (2001). Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ, 42 с.
2. Коцан, Н. Н., Сидор, М. М. (2015). Розробка історично-краєзнавчого туристичного транскордонного маршруту «Українсько-польське поєднання: від Замойщини до Волині». *Актуальні проблеми країнознавчої науки: матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції* (м. Луцьк, 14–15 трав. 2015 р.) / за ред. В. Й. Лажніка. Луцьк: Вежа-Друк, с. 164–168.
3. Любіцева, О. О. (2003). Методика розробки турів: навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 104 с.
4. Путеводитель по Франции. URL: <http://frenchtrip.ru/cities>
5. Смаль, І. В. Туристичні ресурси світу. URL: http://tourlib.net/books_ukr/smal0.htm
6. Шевчук, В. М., Бурштинська, Х. В. (2013). Розроблення туристичного маршруту «Шляхами князя Лева» засобами ГІС. *Геодезія, картографія і аерофотознімання: міжвідомчий наук.-техн. зб.*, вип. 78, с. 111–119.

REFERENCES

1. Beidyk, O. O. (2001). Rekreasiino-turystychni resursy Ukrainy: Metodolohiia ta metodyka analizu, terminolohiia, raionuvannia. Kyiv, 42 p. (in Ukrainian).
2. Kotsan, N. N., Sydor, M. M. (2015). Rozrobka istorychno-kraieznavchoho turystychnoho transkordonnoho marshrutu «Ukrainsko-polske poiednannia: vid Zamoishchyny do

Volyni». *Aktualni problemy krainoznavchoi nauky: materialy II Mizhnar. nauk.-prakt. inter-net-konferentsii* (m. Lutsk, 14–15 travnia 2015 r.) / za red. V. Y. Lazhnika. Lutsk: Vezha-Druk, p. 164–168 (in Ukrainian).

3. Liubitseva, O. O. (2003). *Metodyka rozrobky turiv. Navchalnyi posibnyk*. Kyiv: Alterpres, 104 p. (in Ukrainian).

4. Putevoditel' po Francii. URL: <http://frenchtrip.ru/cities> (in Russian).

5. Smal, I. V. Turystychni resursy svitu. URL: http://tourlib.net/books_ukr/smal0.htm (in Ukrainian).

6. Shevchuk, V. M., Burshtynska, Kh. V. (2013). Rozroblennia turystychnoho marshrutu «Shliakhamy kniazia Leva» zasobamy HIS. *Heodeziia, kartohrafiia i aerofotoznimannia: mizhvidomchyi nauk.- tekhn. zb, vyp. 78*, p. 111–119 (in Ukrainian).

Матеріал надійшов до редакції 10.04.2022 р.

УДК 32:130.2]:352.075(477.82-25)

Наталія Пальоха,

аспірантка факультету міжнародних відносин,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

palokha.nataliia@nu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0001-7938-5836

DOI

УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ В ЛУЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

У статті досліджено культурну дипломатію як інструмент «м'якої сили», що визнається все актуальнішим напрямом державної політики у зв'язку з необхідністю оперативно вирішувати питання національної безпеки, позитивного міжнародного іміджу, налагодження глобальних комунікацій. Інституціалізація культурної дипломатії є умовою формування політики культурної дипломатії як системної та цілеспрямованої активності, яка, з одного боку, впливатиме на питання національної безпеки й міжнародного іміджу, а з іншого – відкриє перспективи соціально-культурного та економічного розвитку держави, позитивно позначиться на внутрішній політичній стабільності, спроможності бачити й планувати майбутнє. Особливу увагу приділено питанню ефективності інтеркультурної політики шляхом реалізації Програми Ради Європи «Інтеркультурні міста» Луцької